

De Vaart 50

Excellentieprofiel
**Een positief en ondersteunend
pedagogisch klimaat voor leerlingen
met een licht verstandelijke beperking
en gedragsproblematiek**

Juryrapport Excellente Scholen

**Geldigheid predicaat:
1 juli 2023 tot 1 juli 2026**

Datum vaststelling: 1 juli 2023

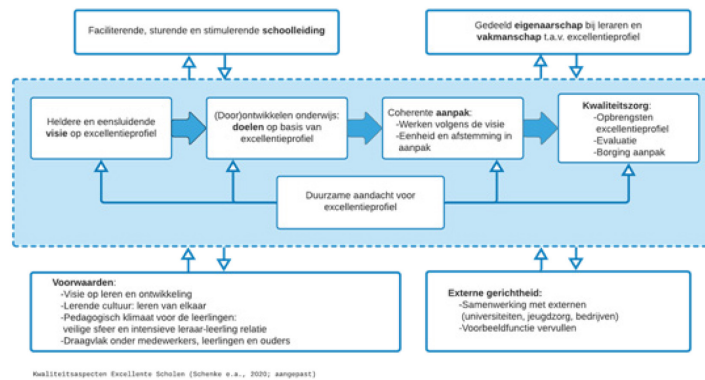
Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Conclusie & samenvatting	4
3.	Het onderzoek naar het excellentieprofiel op basis van de kwaliteitsaspecten	5
4.	Procedure	11

1. Inleiding

Introductie

Op Nederlandse scholen wordt op uiteenlopende manieren gewerkt aan goed onderwijs. Op sommige scholen leidt dat tot onderwijs van bijzondere kwaliteit. Scholen/schoolsoorten in het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs kunnen zich aanmelden bij de jury Excellente Scholen voor een erkenning van die kwaliteit en waardering voor de inzet en prestaties. Het traject Excellente Scholen helpt bijzondere voorbeelden van het Nederlandse onderwijs voor het voetlicht te brengen, en wil bijdragen aan een onderwijscultuur waarin het vanzelfsprekend is expertise te delen en te streven naar verbetering.

De jury beoordeelt het excellentieprofiel op de kwaliteitsaspecten uit het schema waar mogelijk in samenhang. Het zijn de volgende kwaliteitsaspecten zoals benoemd in het aanmeldingsformulier:

- het excellentieprofiel vanuit de visie op leren en ontwikkelen,
- (door-)ontwikkelen onderwijs,
- (coherente) aanpak,
- kwaliteitszorg (meetbare en merkbare resultaten, evaluatie en borging)
- externe gerichtheid en kennisdeling.

2. Conclusie & samenvatting

De jury is van oordeel dat De Vaart het predicaat Excellente School 2023-2026 voor speciaal onderwijs toekomt.

De jury is onder de indruk van de wijze waarop de school haar pedagogische visie de afgelopen jaren heeft vormgegeven en doorontwikkeld. Ze stemt deze visie continu af op een leerlingpopulatie met een steeds complexere onderwijs- en ondersteuningsvraag. De Vaart vertaalt het excellentieprofiel in zowel het pedagogisch en didactisch handelen als in het beleid. De werkwijze van De Vaart kan als voorbeeld dienen voor andere scholen.

De Vaart heeft een professioneel en gemotiveerd team. De school brengt het excellentieprofiel 'Een positief en ondersteunend pedagogisch klimaat voor leerlingen met een licht verstandelijke beperking en gedragsproblematiek' in alle aspecten van het onderwijs tot uiting. De leerlingen krijgen optimale leerkansen bij het opgroeien tot zo zelfstandig mogelijke leden van de samenleving. De school ziet fouten maken als een onderdeel van het leerproces. Het schoolteam zoekt actief naar mogelijkheden en oplossingen voor uitdagingen in de dagelijkse praktijk.

De werkwijze van de school stimuleert en borgt de samenwerking, kennisdeling en dialoog en is daarom duurzaam en gericht op de toekomst. De school focust op het bieden van maatwerk onderwijs- en zorgarrangementen voor alle leerlingen en vervult hierin een regiofunctie. Dit doet ze in nauwe samenwerking met ouders, collega-professionals en jeugdpartners.

Vanuit een groot verantwoordelijkheidsgevoel en met veel expertise is het schoolteam gericht op continue verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. De visie van de school is om vanuit de verbinding met elkaar een veilig pedagogisch klimaat te scheppen waarbinnen iedereen zich kan ontwikkelen. Het team heeft daarbij hoge verwachtingen en denkt in mogelijkheden en kansen om de leerlingen zoveel mogelijk skills, vaardigheden en kennis mee te geven.

De Vaart streeft naar het beste onderwijs voor haar leerlingen. In dit proces professionaliseert de school zich continu op het gebied van gedragsexpertise. Ze heeft een open blik om zich te laten inspireren over wat goed onderwijs is:

*“One year I came up with a bright idea. I told all my students:
You were chosen to be in my class, because I am the best teacher and you are the best students. They
put us all together so we could show everybody else how to do it.”
(Rita Pierson)*

3. Bevindingen onderzoek naar het excellentieprofiel op basis van de kwaliteitsaspecten

Achtergrondgegevens van de school

Sector	Speciaal onderwijs
Naam school	De Vaart
Brin	03IJ OKE01 SO
Plaats	Oosterbeek
Bestuur	De Onderwijsspecialisten

1. Excellentieprofiel van de school

De jury concludeert dat De Vaart een relevant excellentieprofiel heeft. Het schoolteam realiseert binnen dit profiel het beste onderwijs voor hun leerlingen samen met ouders/verzorgers en jeugdpartners. Het werken vanuit een persoonlijke connectie en het realiseren van maatwerk staan hierbij centraal.

1.1 Relevantie excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van de school concentreert zich op een positief en ondersteunend pedagogisch klimaat voor leerlingen met een licht verstandelijke beperking en gedragsproblematiek. Deze leerlingen hebben ondersteuning nodig bij het omgaan met leeftijdsgenoten en met competitie en/of autoriteit. Voor de leerlingen kan het moeilijk zijn om hulp te vragen en/of te accepteren. Dankzij een sterk pedagogisch klimaat en doordacht en onderbouwd didactisch handelen binnen een competent en gemotiveerd team kan deze ondersteuning worden geboden.

1.2 Continue ontwikkeling

De continue ontwikkeling van het excellentieprofiel hangt sterk samen met de toenemende complexiteit van de ondersteuningsvragen van de leerlingen op De Vaart. Hun moeilijk te begrijpen gedrag, dat voortkomt uit gedrags- en psychiatrische problematiek, vraagt flexibiliteit en adaptiviteit van het schoolteam. Meer dan de helft van de leerlingen verblijft in de residentiële (behandel-)setting op het schoolterrein. De afgelopen jaren heeft de school het pedagogisch klimaat verder ontwikkeld door planmatig te acteren op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen. Dit resulteerde in maatwerk-aanbod door middel van 'ZMOLK-klassen' voor leerlingen met moeilijk verstaanbaar gedrag (die ook zeer moeilijk lerend zijn), 'Impuls-klassen' voor leerlingen die (nog) niet volledig naar school kunnen en De Schakel-voorziening voor leerlingen waarin veel ruimte is voor ontspanning op de momenten die de leerling niet in een onderwijssetting doorbrengt.

1.3 Leren is leuk!

Het excellentieprofiel is mooi verwoord tijdens het gesprek met de leerkrachten:

“Het type onderwijs dat wij geven, gun ik elk kind in Nederland. Wij staan voor onze leerlingen en voor hun ontwikkeling. Soms weten wij het ook even niet, maar dat hoort erbij. Dat met elkaar bespreken, is onderdeel van de ontwikkeling.”

De jury heeft een enthousiast en gemotiveerd team ervaren tijdens het bezoek. Het pedagogisch handelen vormt de basis van de dagelijkse praktijk, maar het didactisch handelen en het curriculum zijn eveneens actuele thema's. Het team balanceert tussen 'wat hebben de leerlingen nodig om te leren en zich te ontwikkelen?' en 'hoe gaan we dat doen?'. Dit vraagstuk benadert ze met een positieve blik, waarbij altijd in mogelijkheden wordt gedacht.

2. (Door)ontwikkelen onderwijs

De jury is van mening dat de doelen van het excellentieprofiel helder geformuleerd zijn. Ze constateert dat de doelen, aanpak en resultaten in lijn zijn met elkaar.

2.1 Het pedagogisch klimaat

De Vaart ziet de kwaliteit van het pedagogisch klimaat als een belangrijke voorwaarde voor de kwaliteit van het onderwijs op school. Tijdens het jurybezoek benoemde de school dat bezoekers van de school het pedagogisch klimaat kunnen 'voelen'. De jury merkte daarbij op dat ze uitstekend in staat is om dit klimaat onder woorden te brengen en zichtbaar te maken. Dat het team handelt vanuit de gekozen pedagogische visie is hoorbaar in hun taalgebruik. Deze is stimulerend en ondersteunend. Het schoolteam luistert goed naar de leerlingen, spreekt vertrouwen naar ze uit en is oprecht geïnteresseerd en nieuwsgierig naar wat de leerling beweegt. Het schoolteam beschrijft hun leerlingen als 'spiegels van hun handelen'. Uit gesprekken met de leerlingen komt dit duidelijk naar voren:

“Ik voel me heel rustig op school. Iedereen praat hier op een bepaalde manier met elkaar. Dat is heel fijn.”

“Op mijn oude school kwam ik niet verder, ik werd alleen maar uit de klas gestuurd. Na die school zat ik eerst nog op 2 andere scholen, daarna kwam ik hier. Ik mag hier leren van mijn fouten. Ik heb hier vrienden en ik kan hier spelen.”

“De juffen en meesters kennen mij goed en helpen me graag, ze geven veel rust. Ze luisteren naar wat ik nodig heb.”

“Als je niet zo'n goede dag hebt, mag je een time-out van 10 minuten nemen. Als je dan terugkomt is alles weer goed. Ze praten altijd met je. Nu ik hier op school zit word ik ook steeds beter in niet boos worden. Iedereen in onze klas merkt dat ze steeds minder naar de achtervang gaan nu ze hier op school zijn.”

Ook de visuele ondersteuning (inclusief digiborden) zijn de afgelopen jaren ontwikkeld en uitgebreid. Uniformiteit en duidelijkheid in alle klassen bieden de leerlingen rust en houvast bij het dagelijks functioneren.

2.2 Maatwerk op basis van gezamenlijke waarden en uitgangspunten

De doorontwikkeling van het pedagogisch klimaat is vormgegeven op basis van het schoolplan. Het team formuleert aan de hand van de waarden en uitgangspunten in dit plan waar zij de komende periode, op cyclisch onderzoekende wijze, aan zal werken.

Bij het formuleren van doelen en bij het vormgeven van het onderwijs vraagt de school zich continu af of de leerling er beter wordt. De school werkt planmatig aan het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Ze maakt gebruik van kennis die zowel practice- als evidence-informed is. De Vaart is gericht op informatie van andere scholen die ervaren zijn met gedragsproblematiek om zo de eigen praktijk steeds te blijven ontwikkelen. De school werkt hierbij vraaggericht: ze past het onderwijs aan op basis van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen. Tijdens het jurybezoek werd een sterk zelfreflecterende houding gezien.

3. (Coherente) aanpak van het excellentieprofiel

De jury vindt dat de aanpak van De Vaart goed aansluit bij de visie op leren en ontwikkelen. De pijlers van het excellentieprofiel zijn doorvertaald in het handelen van de school. De pijlers zijn levende begrippen voor de school, leerlingen, ouders en externe betrokkenen. De Vaart is voor zowel het team als voor de leerlingen een veilige plek waar je kunt leren en fouten mag maken.

3.1 Maatwerk voor alle leerlingen

De Vaart heeft een proactieve houding en werkwijze ten aanzien van het onderwijs. Dit houdt in dat zij op basis van kennis en ervaring inschatten wat invloed heeft op het onderwijs. Trends laten zien dat de complexiteit van de problematiek van de leerlingen toeneemt en dat het systeem rondom de leerling ook intensievere ondersteuningsbehoeften heeft dan een aantal jaar geleden. Op basis van een goede analyse van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften worden de leerlingen geplaatst in ZMOLK- of Impulsklassen. Er is aandacht voor ontspanning in de Schakel-voorziening. Met deze voorziening wordt stapsgewijs toegewerkt naar het vergroten van de deelname aan het onderwijsproces. De school werkt hiervoor samen met jeugdhulppartners zodat voor iedere leerling een goede balans tussen onderwijs en jeugdhulp gevonden wordt. Omdat onderwijs en jeugdhulp vanuit verschillende wetgevingen werken, is een goede dialoog met de samenwerkingspartners van belang om de afstemming en ruimte in de regelgeving te blijven vinden.

De school ziet mogelijkheden om deze samenwerking in de toekomst nog verder te ontwikkelen, maar spreekt daarbij ook de hoop uit dat ontschotting tussen onderwijs en jeugdhulp deze processen kan vergemakkelijken. Tijdens het gesprek met het team beschreven de personeelsleden hoe zij continu het maatwerk verbeteren, maar daarbij altijd het veilige pedagogische klimaat in de klas en groep als thuisbasis in het oog houden:

“Wat hebben onze leerlingen nodig? Die vraag staat altijd centraal. We kijken naar ieder kind als individu, maar toch wordt iedere leerling als onderdeel van een klas of groep gezien. Dat vinden wij heel speciaal. Van begin af aan is er veel focus op groepsvorming, zodat er een veilige pedagogische basis wordt gelegd.”

Naast de ontwikkeling op pedagogisch gebied, heeft de school de afgelopen jaren zich ook op didactisch vlak ontwikkeld. Het team werkt gericht aan de didactische doelen van de leerlingen, zodat zij een optimale leerontwikkeling doormaken. Het personeel is steeds op

zoek naar met welke didactiek en middelen deze doelen bereikt kunnen worden. Hierbij is aandacht voor de balans tussen in- en ontspanning voor de leerlingen.

3.2 Doorlopende professionele dialoog

Een voorwaarde voor deze continue ontwikkeling is, zoals de school zelf aangeeft, de doorlopende professionele dialoog. De jury heeft tijdens het schoolbezoek een leergierig, nieuwsgierig en zelfkritisch team gesproken dat op structurele wijze vormgeeft aan deze dialoog. Het team maakt gebruik van collegiale consultatie en intervisie. Voor nieuwe collega's is er een maatjesstructuur om hen vanaf het begin goed te kunnen begeleiden. De school hecht waarde aan de voortdurende focus op het pedagogisch klimaat. Tijdens teamvergaderingen, trainingen en gezamenlijke scholingsdagen krijgt het team ruimte om aan deze dialoog te werken. Een onderwijsassistent illustreert de doorlopende professionele dialoog tijdens het jurybezoek op treffende wijze:

“De sfeer onder collega's is bijzonder goed. Op onze school mag het gedrag van leerlingen 'er zijn'. Mooie en ingewikkelde ervaringen delen we, tussen de bedrijven door, maar ook op structurele basis in bijvoorbeeld teamvergaderingen. Wij doen aan kennisdelen, we gaan niet zelf het wiel uitvinden. Van ieders talent wordt gebruik gemaakt.”

3.3 Resultaten

De jury ziet dat de aanpak en resultaten van het excellentieprofiel verankerd zijn in een systeem van kwaliteitszorg. De school borgt de resultaten en gebruikt ze voor een verdere verbreding en verdieping ervan. Het profiel werkt, op duurzame wijze, door in alle lagen van de organisatie.

4. Kwaliteitszorg: borging, ontwikkeling en duurzaamheid

Voor het team van De Vaart is het vanzelfsprekend dat het niveau van kwaliteitszorg dusdanig excellent is, dat het behoort tot de basis van het handelen in de school. De school kan bouwen aan nieuwe pijlers van het profiel.

4.1 Een duidelijk plan met mogelijkheden

De evaluatie van de werkwijze, om invulling te geven aan het excellentieprofiel, gebeurt vanuit de dagelijkse praktijk. Dit doet de school op onderzoekende, planmatige en cyclische wijze. De vormgeving van het onderwijs is in handen van het hele team. Een duidelijke visie, maar ook het denken in niet voor de hand liggende of nog niet uitgetroefde mogelijkheden, kenmerkt de school. Het kwaliteitsproces is cyclisch van opzet en vastgelegd in het Handboek Kwaliteitszorg. Op leerling-/klasniveau, teamniveau en schoolniveau doorloopt men de cyclus van 'data, duiden, doelen, doen'. De resultaten die hier uitkomen worden besproken in verschillende overleggen, waarna gezamenlijk doelen worden opgesteld. Het team maakt de vertaling naar wat dit praktisch betekent voor het dagelijkse onderwijsproces.

4.2 Team-effort

De totstandkoming, borging en ontwikkeling van het excellentieprofiel is gezekerd in het schoolteam. Het team besteedt doordacht en planmatig aandacht aan het 'boeien en binden' van personeel om de continuïteit van processen in de school te behouden. Het team is sterk intrinsiek gemotiveerd en vindt uitdaging in het werk. Ze krijgt én pakt kansen ten aanzien van de eigen ontwikkeling en er is sprake van gedeeld leiderschap en een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Het excellentieprofiel is in sterke mate geïntegreerd in het

dagelijks reilen en zeilen op de school. De jury ziet dat het profiel bij het team is geïnternaliseerd en tot uiting komt in het totale pedagogisch-didactisch handelen. Dit maakt het profiel duurzaam en toekomstbestendig. De ouders zijn, net als de leerlingen, een spiegel van het handelen van de school. Tijdens het gesprek met ouders werd het enthousiasme, de visie en vakkundigheid van het team mooi verwoord:

“Al het personeel vindt het leuk om hier te werken, dat valt echt op.”

“Ze hebben mijn kind laten voelen dat het leuk is op school.”

“Ze denken hier niet problemen, maar in oplossingen.”

4.3 Bestendige blik op de toekomst

Het excellentieprofiel is een resultaat van een ontwikkeling die een aantal jaar geleden is ingezet. De school heeft telkens laten zien goed te kijken naar wat er speelt in de maatschappij en wat hun leerlingen nodig hebben, om vervolgens het onderwijsaanbod daarop af te stemmen. De jury heeft geobserveerd dat het schoolteam hier continu mee bezig is. Adaptiviteit kenmerkt deze school. Tijdens het jurybezoek heeft de school aangegeven dat zij bezig is om de leerlingen een grotere ‘stem’ te geven in hun eigen leerproces. Er wordt in alle klassen gewerkt met Leefstijl.

De leerlingen werken in de klas met groepsdoelen, doelen waar zij met zijn allen verantwoordelijk voor zijn. Het team ziet kansen in het vergroten van het zelfvertrouwen van de leerlingen door hun autonomie te vergroten. Ze willen dit vormgeven door meer kindgesprekken te voeren en door leerlingen meer mee te nemen in processen die hen betreffen. Hier ziet de jury een mooie ontwikkelkans die in lijn ligt met het hoorrecht voor leerlingen, dat binnenkort landelijk wordt ingevoerd. Dit hoorrecht betekent dat leerlingen meepraten over hoe hun eigen ondersteuning eruit zal zien.

5. Erkenning, de externe gerichtheid van de school en het delen van kennis

De ouders en leerlingen erkennen het excellentieprofiel van De Vaart.

5.1 Trots

Interne erkenning van het excellentieprofiel blijkt vooral uit de trots waarmee het team, de leerlingen en ouders vertellen over de school. Het team geeft aan dat het energie krijgt van het profiel, ondanks dat het regelmatig ‘een uitdaging’ is en dat het veel energie kost om de leerlingen te begeleiden in hun ontwikkeling. De teamleden die al wat langer op De Vaart werken zijn zich bewust van de ontwikkeling die de school de afgelopen jaren heeft doorgemaakt. Het team kijkt met opgeheven hoofd naar mogelijke volgende ontwikkelstappen.

De woorden samen en mogelijkheden zijn in de gevoerde gesprekken door verschillende mensen in verschillende situaties benoemd. Dit kenmerkt de positieve en stimulerende houding van ieder die aan deze school verbonden is. Een ouder beschrijft dat de school sterk is in het aangaan van een educatief en pedagogisch partnerschap met ouders en geeft een voorbeeld waaruit de goede relatie, en vooral het vertrouwen in elkaars expertise, mooi naar voren komt:

“De school geeft mij tips. De juf zegt bijvoorbeeld: ‘Ik zie dat je graag wilt doorvragen als hij een minder goede dag heeft, maar dat mag je ook gewoon laten. Ga samen over leuke dingen praten.’ Dat vind ik wel lastig, maar ik vertrouw de leerkracht. Het kenmerkende voor deze school is dat ze niet alleen oog hebben voor de kinderen, maar ook voor de ouders. Mijn relatie met De Vaart is heel goed.”

5.2 Kennisdeling en de toekomst

Op diverse manieren doet De Vaart aan kennisdeling. Het interne niveau van kennis- en expertisedeling is hoog. De lerende en open sfeer binnen het team faciliteert én stimuleert dit. De dialoog staat centraal in de samenwerking met de leerlingen, ouders en externe partners. De jury heeft gemerkt dat er op De Vaart oprechte interesse is in de ander en dat het team openstaat voor andere perspectieven die kunnen bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van de school.

De kennis en expertise die De Vaart op het gebied van gedrag heeft opgebouwd, is bekend binnen de regio. De school wordt daarom regelmatig om haar expertise gevraagd. Tijdens het jurybezoek spreken we over dromen, kansen en wensen. De directie wenst voor de leerlingen meer erkenning, zichtbaarheid en een mooie plek in de maatschappij. De jury is ervan overtuigd dat de school hier op een inclusieve wijze aan bijdraagt.

4. Procedure

De Vaart heeft zich kandidaat gesteld voor het traject Excellente Scholen 2023-2026. Een school die zich kandidaat stelt voor het traject doorloopt de volgende fasen:

Fase 1 Aanmeldingsperiode

Elke school die wil deelnemen aan het traject levert een beschrijving van het excellentieprofiel aan.

Fase 2 Controle door inspectie

Na de sluiting van de aanmeldingsperiode controleert de inspectie of uw school over de waardering Goed beschikt en of er geen recente contra-indicaties zijn.

Fase 3 Voorbereidingsgesprek met de jury

De jury gaat in gesprek met de school over haar excellentieprofiel. De school verheldert onduidelijkheden, gaat in op vragen op het gebied van verantwoording, legt accenten en geeft aan wat er bij het bezoek aan de school te verwachten valt.

Fase 4 Jurybezoek

Twee leden van de onafhankelijke jury bezoeken uw school. Zij waarderen het excellentieprofiel mede aan de hand van de herkenbaarheid van het verhaal van de school in de onderwijspraktijk. Bovendien kijken ze naar de eenheid in de kwaliteit en de gedragenheid van het profiel op alle niveaus van de school, van bestuur tot leerling.

Fase 5 Rapportage en beoordeling

Na elk jurybezoek stelt de jury een rapport op. De jury geeft hierin haar bevindingen weer per onderdeel van het jurybezoek. Deze bevindingen zijn gebaseerd op de beschrijving van het excellentieprofiel van de school, dossieronderzoek, het startgesprek en het jurybezoek. Op basis van de bevindingen concludeert de jury of de school het predicaat toekomt en adviseert zij de inspecteur-generaal van het onderwijs over het wel of niet toekennen van het predicaat Excellente School.

Fase 6 Uitreiking predicaat

Het predicaat is geldig van 1 juli 2023 tot 1 juli 2026. De juryrapporten van de scholen die het predicaat krijgen, worden openbaar gemaakt.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-Loket (voor vragen) 088 6696060

